

**Plan monitoringu siedlisk i gatunków w ramach projektu, realizowany przez
zespół ds. monitoringu przyrodniczego (2 osoby)**

Plan monitoringu odcinka objętego projektem na rzece Mierzęcka Struga

Monitoring prowadzony będzie co miesiąc, w następujących punktach Mierzęckiej Strugi:

- 1) Pomiędzy jeziorem, Osiek a jeziorem Wielgie, przed wiaduktem kolejowym
- 2) Za jeziorem Wielgie w Dobiegniewie
- 3) W miejscowości Kubczyce
- 4) Most na drodze Dobiegniew-Mierzęcin
- 5) W miejscowości Mierzęcin
- 6) Most na drodze do Łęczyna

Oprócz tego monitoring w cyklu miesięcznym prowadzony będzie na odcinku Drawy przebiegającym przez teren Drawieńskiego Parku Narodowego w następujących punktach:

- 1) Drawnik
- 2) Bogdanka
- 3) Barnimie
- 4) Poniżej elektrowni wodnej Kamienna

Ocena środowiska oparta będzie o następujące wskaźniki:

1. Natężenie presji ruchu turystycznego-kajakarzy na rzekę, poprzez obserwacje i ankietowanie przedsiębiorców oferujących usługi organizowania spływów kajakowych
2. Wskaźniki fizykochemiczne wód (pobór prób, co miesiąc)
 - a) temperatura wody
 - b) stężenie rozpuszczonego tlenu
 - c) pH
 - d) przewodność elektrolityczna
 - e) stężenie chlorofilu *a*
 - f) zawiesina
3. Skład jakościowy i ilościowy makrozoobentosu (pobór prób w okresie wiosennym i jesiennym)
4. Skład jakościowy i ilościowy ichtiofauny w (pobór prób w okresie letnim, lub wczesnojesiennym)

5. Skład jakościowy i ilościowy makrofitów – siedlisk, do oceny stanu ekologicznego zostaną wydzielone jednolite odcinki rzek, pod względem dominujących typów roślinności, poprzez rekonesans terenowy. Następnie zostanie wykonana ocena stanu ekologicznego w wydzielonych jednolitych odcinkach rzek, na podstawie występującej w tych odcinkach roślinności podwodnej i przybrzeżnej.
6. Monitoring ptaków wodnych: Gągoł, liczba młodych kaczek tego gatunku w miejscach lęgowych, które ulegają rozproszeniu i zaginięciu podczas spływów indywidualnych jak i większych grup turystów. Zimorodek, przede wszystkim monitoring miejsc lęgowych w skarpach nadbrzeżnych, niszczonej niekiedy przez wysiadających turystów w miejscach niedozwolonych.
7. Ocena stanu siedliska lasów lęgowych jesionowo-olszowych zagrożonych wydeptywaniem runa roślinnego w strefach przybrzeżnych podczas przenoszenia kajaków w miejscach trudnych do spływów, ze względu na powalę drzew lub inne przeszkody w nurcie Drawy.

Monitoring planowany jest w dwóch etapach

Etap pierwszy – rok 2017 – monitoring zerowy

Etap drugi – rok 2018 – monitoring powykonawczy

Prowadzona obecnie obserwacja oraz analiza środowiska Mierzęckiej Strugi i Drawy na odcinku DPN oparta na wynikach opublikowanych badań dowodzi, że rzeki te znajdują się w stanie dobrym. Jednakże, istnieje obawa, że wraz ze wzrostem turystów na Drawie na odcinku DPN jej stan może się pogorszyć. Stąd, naszym celem jest na pewno zachowanie dobrych wskaźników fizykochemicznych i biologicznych wód DPN, a nawet ich poprawa. O ile nie ma wątpliwości, że wskaźniki biologiczne (ichtiofauna, makrobezkręgowce i makrofity – monitoring siedlisk) na pewno ulegną poprawie albo zostaną zachowane w takim samym, niezmiennym, dobrym stanie, to poprawy warunków fizykochemicznych trudno oczekiwać w tak krótkim czasie, jakim jest okres dwóch lat. Z pewnością można jednak stwierdzić, że stan wskaźników fizykochemicznych na pewno się nie pogorszy, w wyniku ociążenia Drawy na odcinku DPN. Dlatego, monitoring wskaźników fizykochemicznych zostanie tutaj wykonany jako uzupełniający monitoring wskaźników biologicznych, co określa również Ramowa Dyrektywa Wodna.

Monitoring ichtiofauny zostanie przeprowadzony tylko na Mierzęckiej Strudze, gdyż Drawieński Park Narodowy samodzielnie prowadzi taki monitoring, a nieuzasadnione byłoby prowadzenie podwójnych elektropólów ryb na tym samym odcinku. Dlatego na podstawie danych DPN zostanie przeprowadzona analiza wpływu zmniejszenia presji turystów na rzekę.

Dodatkowe propozycje lokalizacji zbiorowisk roślinnych, które należy rozważyć podczas opracowania szczegółowego planu monitoringu (dotyczy Drawy), w zależności od wysokości planowanego budżetu i konieczności uzyskania pozwolenia na przeprowadzenie badań:

1. Drawa – Rozległe stanowisko z jaskrem skąpopręcikowym (*Ranunculus trichophyllus*) oraz innymi gatunkami roślinności wodnej.
2. Drawa – Zatom Malowniczy odcinek rzeki Drawy z licznym występowaniem włosienicznika rzecznoego (*Ranunculus fluitans*) i skąpopręcikowego (*R. trichophyllus*) na wielu stanowiskach.
3. Drawa – Mostniki Stanowisko masowego występowania jaskra rzecznoego (*Ranunculus fluitans*) i mniej licznie występującego jaskra skąpopręcikowego (*Ranunculus trichophyllus*) w nurcie meandrującej na tym odcinku rzeki o głębokości do 2,5m.
4. Ochrona dwóch nowych taksonów rodzaju Potamogeton – *P. vepsicus* i *P. assidens*, których występowanie w Drawie ogranicza się wyłącznie do odcinka w Drawieńskim Parku Narodowym pomiędzy punktem zwanym Bogdanka, a miejscowością Sitnica. Liczne i rozległe skupiska tych gatunków będą podlegać monitorowaniu w zakresie liczby stanowisk, jak i kondycji jakościowej i ilościowej wg. Makrofitowej Metody Oceny Rzek. Dotyczy to również pkt. 1 do 3.

„Makrofitowa Metoda Oceny Rzek odnosi się do wszystkich typów rzek w Polsce, zarówno nizinnych, jak też wyżynnych i górskich. Można stosować ją zarówno do strumieni i potoków, jak i bardzo dużych rzek, Metoda ta może być wykorzystywana w ocenie silnie zmienionych cieków i kanałów oraz przyujściowych odcinków będących pod częściowym wpływem wód morskich. Należy przy tym podkreślić, że zasady klasyfikacji w oparciu o Makrofitowy Indeks Rzeczny są identyczne dla wszystkich typów rzek występujących w Polsce, a ich klasyfikacja różni się jedynie wartościami granicznymi dla poszczególnych klas jakości ekologicznej” (za Szoszkiewicz i in. 2010).

GMINA DOBIEGNIEW
ul. Dembowskiego 2
66-520 Dobiegniew
NIP 594-10-00-845
tel. 95 7611020, fax 7611041

BURMISTRZ

mgr Leszek Waloch